

A BÁNYA

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre 12 K. Félévre 6 K.
Negyedévre 3 K.
HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

Felelős szerkesztő:
Dr. BISCHITZ BÉLA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Abonyi-utca 11. Földszint.
TELEFON 108—00.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

LUKÁCS LÁSZLÓ.

Bátran mondhatjuk, hogy bányászminiszterünk van. Mert *Lukács László*, az új pénzügyminiszter, bányász, születésénél fogva; bányász, hajlamainál fogva és bányász, sok évi foglalkozásánál fogva. Nem új ember. Tíz évi pénzügyminiszteri működése alapján ismeri az ország és ismeri a bányásztársadalom. Életrajzi adatai? Született 1850-ben Zalatnán. Azután tanult itthon, tanult Németországban, Franciaországban és Belgiumban és a midőn atyja az 1877. évben meghalt, átvette a bányaművei vezetését. Ezen időtől fogva és pedig legelőször az 1878. évi választások alkalmával, mindig országgyűlési képviselővé választott és mindig bányavárosokat, bányakerületeket képviselt az országgyűléseken. És ezért mondjuk, hogy *Lukács László* személyében bányászminisztert kaptunk.

Előttünk fekszik az a diszmű, a melyben *Lukács László* 10 évi pénzügyminiszteri működését ismertette

és örökitette meg a pénzügyminiszterium akkori tisztikara. E 10 év az 1895—1905. évi időszakot öleli fel és több mint 1000 oldalra terjed a működést ismertető vaskos kötet. Óriási az a munka, a mi ezen 10 év alatt végeztetett. De óriási az a feladat is, a mi a magyar pénzügyminiszterre hárul. Mert teljesen igazak a tisztikar üdvözlő feliratának következő szavai

„Bizonyos, hogy az *Öseink* kardjával és a jelen munkás nemzedék verejtékével szerzett drága anyagi javaink, állam és polgár boldogulásának, gazdasági és állami életünk nagy aranyu fejlődésének, de a nemzeti érvényesülésnek oly létföltételei, a melyek az ország *Főkincstartójával* szemben a legmészebbmenő igényeket támasztják. Nem csoda, mert hisz a pénzügyi kormányzat szálai mindenha *oly mélyen belenyulnak az egyéni gazdaságok*

körébe és e mellett a nemzeti termelés és fogyasztás kedvező arányához és az értékek egyenletes megoszlásához fűződő általános érdekeket oly érzékenyen érintik, hogy csak valóban nagyszabású államférfiúi képességek felelhetnek meg ama nehéz feladatoknak, a melyeket milliók anyagi és erkölcsi jóléte s az egymást váltó nemzedékek boldogulása a vezetésre hivatott kormányférfi elé szab.“

És hogy *Lukács László* miképen felelt meg akkor hivatásos feladatának, annak tanubizonysága mindaz, ami több mint 1000 oldalon el van mondva. És hogy milyen *Lukács László* egyénisége? Ime, hadd mondják el itt munkatársai, a tisztikar, az üdvözlő felirat következő szavaival:

„*Excellentiád* igényeinek nemes egyszerűsége és a nem egyszer kínálkozott egyéni érvényesülés terén minden alkalommal megnyilatkozott ritka szerénysége mindenkor utmutatónk volt és lesz abban az irányban, hogy miként kell egyéni érdekeinket másoknak, de első sorban a *Közérdek* magasabb szempontjainak alárendelnünk. Az a mély erkölcsi érzék által sugalt *jóleső méltányosság és gyöngédség* pedig, a melylyel *Nagy-méltóságod* alárendeltjeinek legtöbbször érzékeny egyéni érdekkörét tiszteletben tartani és a *jog szigorát nem egyszer a szeretet melegével enyhíteni igyekezett*, nemcsak igaz nagybecsüléssé változtatta a főnökkel szemben köteles tiszteletet, hanem arra is alkalmas volt, hogy a főhatóság egész személyzetében az emberességi tekintetek által is táplált igazságszeretetet is ápolja. Azt a megbecsülhetlen érzést tehát, mely ha a pénzügyi igazgatás terén különösen sűrűn ütköző kincstári és magánérdekek harcában céltudatosan érvényesül, az egészséges közszellem és a józan polgári erkölcsök fejlődésének egyaránt biztosítóka. De nagy mulasztást követnénk el, ha megfedkeznenék *Nagy-méltóságodnak* a példaadás erkölcsi erejével ható *komoly kötelességtudásáról*. A teljesített kötelesség tudatában és nem az olcsó népszerűség gyorsan elhangzó helyeslésében kereste és találta *Excellentiád* munkájának jutalmát.“

Ilyen mult alapján valóban teljes joggal csakis jót és üdvöset várhat az ország az új pénzügyminisztertől. És csakis jót és üdvöset várhat a bányásztársadalom is. Ismerve működését a multban, jó reménnyel nézünk jövő működése elé. *Lukács László* azzal a nyugodt meggyőződéssel veheti fel újból munkája fonalát, hogy bírja a magyar bányásztársadalom bizalmát.

Magyarország sóbányászata.

Az országban eddig ismert konyhasótelepek és egészen a XV. századba visszanyúló állami sóbányamonopolium jogán létesített és fentartott sóbányaművek, az államvagyon egyik legjelentékenyebb és legértékesebb részét képezik.

Máramaros, Bereg, Ung, Zemplén és Sáros vármegyékben s az erdélyi részekben előforduló sókincsek értéke még hozzávetőlegesen sem állapítható meg, mert sótelepeink kiterjedését és vastagságát még a mivelés alatt álló bányaterületeken sem ismerjük.

Az üzemben lévő sóbányaművek helyi fekvése, az egyes üzemek intenzivitása és a sófeltárások terjedelme tekintetében tájékoztatást nyújt az 1907. évi adatokat tartalmazó következő kimutatás:

A sóbányatelep neve	Összes termelés	Munkás létszám	Összes talp-terület	Mivelés alatt álló talp-terület	Tartalékban lévő talp-terület
	q			m ²	
Marosujvár	620.017	641	32,571	29,185	3,386
Désakna	333.629	200	15,273	15,263	
Parajd	157.380	175	9,591	4,500	5,091
Torda	24.624	48	9,100	3,750	5,350
Vizakna	28.634	70	7,890	6,230	1,660
Aknaszlatina	446.969	611	14,750	14,750	—
Rónaszék	226.788	307	69,715	38,744	30,971
Aknasugatag	228.550	340	44,328	21,809	22,519
Sóvár	58.646	65	—	—	—
Együtt	2,125.237	2457	203,218	134,241	68,977

E kimutatásból látható, hogy sóbányászatunk gócpontjai Marosujvárra és Aknaszlatinára esnek, míg ellenben Parajd, Torda, Vizakna és Sóvár csak a helyi és a közel vidéki sószükséglet fedezésére tartatnak fenn. Kitűnik továbbá a fenti kimutatásból, hogy az egyes bányaműveknél, rendelkezésre álló talp-területnek csupán $\frac{2}{3}$ részén folyik a termelő üzem, $\frac{1}{3}$ rész pedig tartaléklul szolgál.

A sóbányászatnak az 1895-től 1907. év végéig terjedő időszakra vonatkozó üzemi eredményeit s a sótermelés évenkénti mennyiségét a következő táblázat mutatja:

Év	Bevétel		Kiadás	Ingó vagyon		Terme- lés	
	Keze- lésbe- vétel	A sójöv- edék meg- térítése		gyara- ap- podás	dás		
	korona	Összes bevétel	korona	korona	q		
1895	263.974	1.514.748	1.778.722	1.769.648	—	9.074	1.693.954
1896	292.362	1.557.498	1.849.890	1.826.286	—	23.574	1.784.303
1897	255.860	1.532.980	1.818.840	1.831.880	13.040	—	1.831.769
1898	239.944	1.562.968	1.861.962	1.882.262	20.300	—	1.785.508
1899	27.108	1.572.556	1.869.664	1.862.762	—	6.921	1.825.927
1900	256.188	1.579.741	1.874.929	1.852.519	—	22.410	1.893.620
1901	256.343	1.611.481	1.907.831	1.891.652	—	16.179	2.087.714
1902	277.730	1.532.793	1.830.523	1.849.397	—	18.874	1.958.533
1903	277.309	1.673.943	1.871.452	1.992.993	21.543	—	2.064.653
1904	255.451	1.730.415	2.078.069	2.094.655	16.566	—	1.876.200
1905	253.331	1.805.922	2.241.393	2.222.225	4.739	—	1.954.097
1906	228.511	1.939.294	2.318.045	2.303.319	—	14.696	2.013.695
1907	255.282	1.991.915	2.426.184	2.487.869	57.719	—	2.125.237

A tényleges bányamiveléshez tartozó ingó (termelvények és anyagok) és ingatlan (földbirtok, épületek stb.) vagyon értéke a lefolyt 13 évben alig változott, a mennyiben az első az egész időszokban 800.000 korona körül volt, az utóbbi pedig 4.380.000 K-ról 4.551.815 K-ra emelkedett.

Az ingatlan birtok a kezelési és üzemi épületeken kívül együttevén 232 épület van az összes sóbányakerületekben) a következő:

Marosujvár ...	961 kat. föld	1.293	□-61
Désakna	43	1.374	
Parajd ...	59 "	868	
Torda	57	1.027	
Vizakna	163	974	
Aknaszlatina	1.024	442	
Rónaszék	428	404	
Aknasugatag	1.150	1.123	
Sóvár	15	—	

A termelés sónemek szerint következőleg oszlik meg:

Sónemek	1895	1903	1904	1905	1906	1907	1908
	m á t e r m á z s a						
Ataksó	1.248.964	1.206.827	1.219.344	1.216.167	1.327.663	1.365.169	1.357.714
Őrlött só	222.048	80.004	31.049	140.847			161.450
Darab só	76.965	101.481	117.094	28.517	135.748	200.369	98.971
Gyári só	35.754	293.725	74.865	85.724	177.326	39.148	111.876
Főt só	62.498	39.941	58.138	58.132	58.414	58.606	59.285
Marhasó		92.767	154.073	191.692	196.767	221.015	217.186
Apró és törmeléksó	47.434	228.818	218.647	283.028	204.246	224.332	229.079

Uj mozzanat a termelésben az új 1897. évi I. t.-cikk alapján az állattenyésztés előmozdítása érdekében forgalomba hozott marhasó előállítására. Jelentékeny növekedés mutatkozik a gyári só termelésében, a mi a Marosujvárott 1896-ban felállított ammoniak-szódagyár növekedő fogyasztásával áll okozati összefüggésben.

A sóbányászatnál jelenleg összesen 16 aknaszállító és 21 vizemelő gép van, előbbiek közé tartozik 6 hőerőgép, utóbbiak közé 4 hőerőgép 490, illetve 440 effectív lóerő villamos erőátvitel-

lel. Ezenkívül be van rendezve 4 drb. világító dinamógép 71 iv- és 610 izzólámpával.

Az aknaszlatinai sóbányák már évtizedek óta küzdenek a vízveszedelemmel, mely azokat leginkább a Tisza felőli fenyegeti, de a vízbetörés csak 1895-ben öltött nagyobb mérvet, midőn a tartalékul szolgáló Józsefbányát elfullasztotta, — és 1903-ban, midőn a mivelés alatt álló Kunigunda bányát öntötte el.

E nagymérvű vízveszély megszüntetéséhez és a hasonló veszedelmek bekövetkezésének praeventiv elhárításához oly szembeötölő közgazdasági és országos érdek fűződik, hogy a védekezés kérdésének megoldását az illetékes tényezők — legelsőrangú feladatuknak tekintik. A legsürgősebb munkálatként szerepel a víz eredetének furási műveletek utján való felkutatása, hogy azután a beömlő vizet felfogni és a legcélszerűsabb módon elvezetni lehessen.

Felemlitendő még, hogy egyrészt konyhasótelepeink terjedelmének és települési viszonyainak alapos megismerése, másrészt pedig a sóbányák jövőbeni észszerű telepítésének és gazdaságos mivelésének lehető biztosítása s a netalán másutt is fenyegető vízveszedelmek előzetes kinyomozása végett az ismert sötetek települési viszonyainak, különösen azok terjedelmének és vastagságának tüzetes kinyomozása van munkában. A magyar korona országainak egész területére vonatkozólag a fejenkénti sófogyasztás a múlt század 90-es éveiben 95—105 kgr. volt, 1900-ban 110 kg.-ra emelkedett és jelenleg is e körül mozog.

Mint tudvalevő, a fejenkénti sófogyasztás nemcsak a népszaporulattal, hanem az általános gazdasági viszonyokkal, a só árával és annak hozzáférhetőségével a legszorosabb kapcsolatban áll. Hogy pedig a só intenzivebb fogyasztásában még további fejlődés várható, mutatják a külföldi példák, a hol — például mint Ausztriában — a fejenkénti évi fogyasztás majdnem 15 kgra, Amerikában pedig közel 25 kgra tehető, de mutatja a hazai példa is, mert míg Horvát-Szlavonországban, dacára az ott forgalomban levő limitó sónak, a fejenkénti sófogyasztás 1903. évben 967 kg. volt, addig a szoroson vett Magyarországon dacára a magasabb sóáraknak 1084 kg.-ot tett ki.

A sóbányák és a sójövédék igazgatása a pénzügyi adminisztráció általános formájához alkalmazkodva, a hármasszó rendszerére van alapítva olyképen, hogy a sóbányatermelés és a sójövédék legfelsőbb igazgatását a m. kir. pénzügyminiszterium végzi.

A sójövédékkel kapcsolatban mint középső fórum működnek egyrészt a m. kir. főbányahivatalok, nevezetesen: Aknaszlatinán, Marosujvárt, és Sóváron, mint legelső fórum pedig a m. kir. sóbányahivatalok, melyek közül a rónaszéki és sugatagi az aknaszlatinai főbányahivatal, míg a désaknai, parajdi, vizaknai és tordai sóbányahivatalok a marosujvári főbányahivatal alá tartoznak. Végül felemlitendő még mint harmadik tagozat a sziget-kamarai m. kir. sószállító hivatal is, mely az egész aknaszlatinai főbányahivatal kerületében termelt sót továbbítja és mint ilyen szintén az aknaszlatinai m. kir. főbányahivatal fenhatósága alá tartozik.

A fentnevezett három m. kir. főbányahiva-

tallal mintegy mellérendelt viszonyban ugyancsak középsőtárgozat gyanánt működnek, másrészt az egyes m. kir. pénzügyigazgatóságok, melyeknek az illető vármegyében székelő m. kir. sóhivatalok vannak alárendelve.

Az illető vármegyében székelő m. kir. pénzügyigazgatóságokhoz tartoznak a sójövődék ellenőrzésével kapcsolatos ellenőrző és büntető ügyek, valamint a m. kir. sóbizományi sóárudák is, a melyekben a bizományosok a sóárulást a magánfelek részére, az állam számlájára teljesítik.

* * *

A sójövődék 1902—1906. évi kezelésének tényleges eredményeit, valamint az ezek alapján mutatkozó tiszta bevételét s mindezeknek átlagát a m. kir. állami számvevőszéknek 1907. évi zárszámadási jelentéséből vett következő táblázat mutatja:

Év	Bevétel	Kiadás	Tiszta bevétel
	k o r o n a		
1902	32,609.505	3,909.462	28,700.043
1903	26,760.657	4,179.280	22,581.377
1904	30,490.213	4,128.839	26,361.374
1905	32,381.472	4,396.151	27,985.321
1906	32,852.481	4,076.176	27,776.305
Mindössze 1902—1906 években	155,094.328	21,689.908	133,404.420
1902—1906. évi átlag	31,018.865	4,337.981	26,680.884

Ezen átlaggal szemben az 1907. évben elért tényleges eredmény:

34,299.713 kor. bevétel
5,174.476 „ kiadás
29,125.237 kor. tiszta bevétel.

A só eladás Magyarországon az erdélyi részekkel együtt, továbbá Fiumében és Horvátországban kitétt együttevve:

1906-ban: 245,006.631 kg.-ot
1907-ben: 249,358.194 „
1907-ben több: 4,351.563 kg.-al

Ebből kivétel külföldre:

1906-ban: 7,314.081 kg.
1907-ben: 8,274.763 „
1907-ben több: 960.682 kg.-al.

Wekerle Sándor. A kormányválság befejezést, elintézését nyert. *Wekerle Sándor* megszűnt miniszterelnök - pénzügyminiszter lenni. Bucsut vegyünk tőle azzal, hogy működését, tehetségét, érdemeit, sikereit elismerjük? De van-e ember széles e hazában és va: egy tagja is a bányásztársadalomnak, aki előtt *Wekerle Sándor*, a név és az egyériség, nem jelentené azt a nagy közgazdasági kapacitást, akire büszke nemzete? De akire mégis legbüszkébb és akire igaz

hálával tekint a bányászat. Nem soroljuk el mindazt, amit a bányászat érdekében tett. Tudja mindenki. De mégis, itt is meg kell emlékeznünk közgazdasági életünkben korszakot képező nagy alkotásáról: *az állami szénbányászatról*. Nagy embernek nagy concepciója ez. Oly nagy gazdasági alkotás, amelynek közgazdasági és szociális hordereje és kihatása ma még alig mérlegelhető. Ma csak azt tudjuk, hogy *Wekerle Sándor* nagy tudásához és nagy tehetségéhez méltó hatalmas alkotás. És tudjuk azt is, hogy amilyképen az egész ország elismeri működését, a bányásztársadalom mindig hálás szeretettel fog reagálni. Ezzel a hálás szeretettel veszünk tőle bucsut, amidőn most hivatalából távozik és ezzel a hálás szeretettel várjuk és tudjuk, hogy magánéletében is velünk kéz-kézben fog közreműködni a hazai bányászat felvirágoztatásának nagy munkájában.

✂ HAZAI HIREK ✂

A tisztességtelen aranykereskedés ellen.

Érdekes végtárgyalás.

A tisztességtelen aranykereskedésnek, úgy látszik, beakonyult. Annak a tisztességtelen aranykereskedésnek, amely hovatovább már annyira elharapódzott az ország aranytermelő vidékein, hogy a múlt év november 21-én Brádán, ankétét kellett tartani annak a megvitatására, hogy miképen lehetne az aranylopások és a tisztességtelen aranykereskedés leküzdésére helyes módozatokat találni. Az értekezlet akkor határozatot is hozott, melyben utalt arra, hogy a korábbi törvénytervezetek (Bányatörvény 1902. évi tervezete és az új ipartörvénytervezet) megbeszélése után szükségesnek tartja a speciális és nagy gazdasági fontosságú aranyipar külön törvénytervezetben, illetve törvénycikkben való szabályozását. Mig azonban e törvény törvényerőre emelletnék, a legkirívóbb visszaélések megállításáig addig is a magas kormány által ideiglenesen szabályoztassanak. *Igy pl. a kis üzemek s csak a látszat kedvéért fentartott üzemek, valamint a magánbevéltőhelyek szigorubb ellenőrzése, a bíróságok részéről az aranylopások megkülönböztetése a közönséges lopástól.* E körülményen, illetve a mai helyzeten nagyon lendítene, ha a felülvizsgálatra hivatott hatóságok a bányászatok központjaiban helyeztetnének el, továbbá, ha személyszaporítás és a hitelnek megfelelő arányban való megszállása által lehetővé tételnek, hogy bányarendőri szempontból intenzivebb felügyeletet gyakorolhassanak.

A kormány, úgy látszik, a felterjesztés értelmében tett is lépéseket. Most ért végei ugyanis, mint Brádról jelentik lapunknak, annak az érdekes bűnpörnek végtárgyalása, amelyet a Rudai 12 Apostol Bányatársulat indított Picek Sándor kristyóri kereskedő ellen. E bűnpör végtárgyalásán ép úgy mint a meghozott ítéletben lát-

ható, hogy a bíróságok is méltányolják és megértik azt, hogy nagy közgazdasági fontossággal bír nemes-érbányászatunk megmentése a tisztességtelen aranykereskedők üzelmei elől.

Az érdekes bűnpör előzményei különben a következők:

Annak idején „A Bánya” jelentette, hogy az aradi rendőrség a vonaton letartóztatta a Budapest felé utazó Picek Sándor kristályi kereskedőt, akinél két kiló bányász és zuzóaranyat találtak. A megindított vizsgálat során a nyomozás kiderítette, hogy a két kiló arany a Rudai 12 Apostol Bányatársulat bányáiból származik és egyenként összevásárolt tételekből áll s hogy Picek tudta, hogy lopott arany van nála. Meg is indították ellene az eljárás gazdaság miatt.

Bányászati és jogász körökben nagy feltűnést keltett az aradi és igazságügy-ministerium vezetésével megindított eljárás az a rendelete, hogy a törvényszék a régi bányászati helyszínén azaz a Rudai 12 Apostol Bányatársulat bányáiban, illetőleg Brádon tartsa meg.

A bűnpör végvártárgyalása a múlt héten volt Brádon s résztvevnek azon Papp Jenő kir. táblabíró mint elnök, szavazóbírák: Seres Berta és Csulay kir. törvényszéki bírák, jegyző: Rácz Márton törvényszéki jegyző. A vádat Kovács kir. ügyész képviselte, mint védők dr. Haragos Ádám és dr. Batternay Károly szerepeltek. A sértett bányatársulatot: dr. Ulain Ferenc és dr. Baumgarten János képviselték. Hatósági szakértő Kurovszky Zsigmond kir. bányatanácsos, zalatnai m. kir. főbányahivatali főnök volt.

A vádirat felolvasása, a vádlott kihallgatása és egy meglehetősen ingadozó tanuvallomás meghallgatása után a törvényszék bejárta a kihallgatott tanunak, Képes Ferencnek bányáit és zuzóit, majd pedig meghallgatta Kurovszky Zsigmond jól kidolgozott szakvéleményét, amelyben szakszerűen kimutatta, hogy a Képes-féle bányából két kiló arany nem származhatik, hanem csakis a Rudai 12 Apostol Bányatársulat bányáiból és zuzójából kerülhetett ki a kérdéses arany.

Az ügyész, a sértett fél és a védő beszédeinek elhangzása után a törvényszék a következő ítéletet hozta:

Picek Sándort az gazdaság büntetőjében bűnösnek mondja ki és elítéli 10 havi börtönre, 3 évi hivatalvesztésre és polgári jogainak ugyanily tartalmu felfüggesztésére, valamint az összes büntügyi költségek megtérítésére. A bűnjelként lefoglalt arany az ítélet jogerőre emelkedése után a sértettnek ki fog szolgáltatni. Az ítélet ellen ugy az ügyész, mint a védő felebbezésel élt.

Ez az ítélet kétségtelenül a legnagyobb megdöbbenést fogja kelteni az összes erdélyi magánbevéltőknél. Szigora példátlanul áll eddigéig. Míg a „Rudai”-ak német, tehát külföldi részvényesei a magyar jogviszonyoknak eddig erősen vitatott konszolidálására következtetnek belőle, ami az országnak jó hírre vére biznyára üdvös, addig a hazai magánbevéltők kényszerülnek arra, hogy ezentul ők maguk kutassák a hozzájuk beváltásra hozott arany becsületes eredetét, amire nem voltak kötelezhetőek.

Mindenesetre érdeklődéssel várjuk a kir. ítéletét, mint fellebbezési fórumnak ítéletét ez ügyben.

Lukács László a pénzügyminiszteriumban

Az új pénzügyminiszternek régi birodalmában való bevonulásáról bőséges hiradást szolgáltatottak a napilapok. Mi e helyütt mégis érdemesnek tartjuk feljegyezni, hogy úgy a miniszteri tanácsosok, akiket egyenként fogadott, mint az osztálytanácsosi rangsorban levők, akiket együttesen fogadott, egyforma melegséggel beszéltek arról a jelenetről, mikor 10 hosszú esztendőn át való főnökük előtt újra megjelentek. Az elhangzott beszédeket mi fölöslegesnek tartjuk közölni. Nem hangzott el a program, mégis megértették Lukács Lászlót az ő régi munkatársai. Ezért is volt valami, ilyen alkalmakkor szokatlan melegség, jelen. Nem mintha öröme lett volna ok a változáson. Wekerle — beismerte ezt mindenki — jó főnök volt. Csak azt sajnálták, hogy végkép politikussá lett. (Azzá kellett — sajnos — lennie.) Aztán, vagy tán épen ezért, tulsokat kívánt alárendeltjeitől. Nem lehetett pénzügyminiszter. Lukácsban a régi Lukácsot, a kizárólagos pénzügyminisztert, a jól ismert jóbarátot látták viszont s mikor igazán sajnálkozva vettek bucsut Wekerlétől, egyben érthető melegséggel és igaz szeretettel üdvözölték Lukács Lászlót, akit a magyar bányásztársadalom valósággal, mint vérből való vért lát székében viszont, működése iránt nagy várakozással eltelve.

Kinevezés. A pénzügyminiszter *Walek Károly dr.* adjunktus a seimeczbányai bányászati és erdészeti főiskolán rendkívüli tanárra nevezte ki.

Új felügyelő Aninán. Hendrich Antalt, az osztrák bánya- és kohóvállalat főmérnökét, aki a Gölniekbánya melletti Máriahután működött, Aninára felügyelővé nevezték ki.

Magánbányák mozgolódása. Az első eset talán, hogy hazánkban a bányászatot üzökben testületi szellem jelentkezik. Alakítottak eddigéig is bányatársulatokat, dolgoztak együtt egyetértéssel vagy vitázva, de hogy küldöttségileg kérvényezzenek az illetékes miniszteriumnál a „magánbányászati” érdekében, az nem történt még meg. A nagybányai ker. bányaeget az első e téren. — Mint értesülünk — *Farkas Jenő* felsőbányai polgármester, *Makray Mihály dr.* nagybányai polgármester, *Moldován László* takarékpénztári igazgató, *Bay Lajos* volt orsz. képviselő, *Pokol Elek* aranybányatulajdonos, *Pap Márton* bányaegeti jegyző, id. *Husovszky József* magánbányász (mindannyian bányatulajdonosok) é héten Budapestre utaztak, hogy a magánbányászat érdekében küldöttségileg kérvényezzenek a pénzügyminiszternél. Emlékiratukban az igazgatósági hányadnak, a 2% kamat előlegnek, a kohó közöltségnek, az olvasztási díjnak és a próbadijaknak eltörlését kérik s hogy a fernezeji kohó deficit nélkül működhessék: 150.000 korona subvenciót kérnek részére. Kérik továbbá azt is, hogy a kohó működése terjesztessék ki a rézre is. Kérésüket már az új kormány fogja elbírálni, melynek pénzügyminisztere dr. *Lukács László* tudvalóleg vérbeli bá-

nyászember s így biztosak lehetnek a kérvényezőkhöz abban, hogy kérelmük a legtökéletesebb megoldást nyeri minden tekintetben.

A Magyar sangerhauseni gépgyár r. t. mely csak tavaly alakult át a Sangerhauseni gépgyár és vasöntőde r. t. budapesti fiókjából 1.200.000 K részvénytőkével magyar részvénytársasággá, most teszi közzé 1909 szept. 30-án lezárt első mérlegét, mely szerint 402.401 K volt a bruttó nyeresége, miből a költségekre 229.489 kellett, értékesítési leírásra 30.000 K-t fordítottak, úgy hogy a tiszta nyereség 142.912 K. Ez a részvénytőke majdnem 12 százalékos kamatozásának felel meg. Ez az eredmény bármilyen örvendetes a részvényesek szempontjából, a nem érdekeltekre nézve annál meglepőbb, mert a míg a vállalat csak fióktelep volt, mindig veszteséggel dolgozott, noha a törzsház betéte 1.672.218 K volt. A meglepő fordulatról a mérleg nem ad felvilágosítást, mert a bruttó-jövedelem és a kiadások összesítve csak egy-egy tételben vannak kimutatva.

Turbó-fúvó egy új olvasztónál. Előbbi számunkban rövidesen említést tettünk már arról a turbó-fúvóról, mely a szabadalmazott osztrák-magyar államvasutttársaság resicai új nagyolvasztójához fogja a szelet szolgáltatni. Miután tudunkkal nálunk ez lesz az első olvasztóüzemhez használt turbó-fúvó, azt hisszük, nem lesz érdektelen, ha szakközönségünknek már most rövidesen egyet és mást rövidesen elmondunk róla. Az illető turbó-fúvó Gutehoffnungshütte-Rateau rendszerű. Percenként 1000 (ezer) köbméter levegőt fog felszívni, amelyet 1-8 atmosféra sajtól majd össze. Hajtása egy vele közös alaptáblán nyugvó, direktkapcsolású 2500 (kétezeröttszáz) lóerős induktív forgóáramú motor által fog történni, mely 5500 (ötezeröttszáz) volt feszültségű és 20-8 peridusú árammal lesz ellátva s percnként 1200 (ezerkétszáz) fordulattal fog járni. Ez a fordulatszám szükség esetén kívül álló szabályozó csuszátógyűrűk segítségével szabályozható lesz és pedig lefelé, vagyis a normális teljesítménynél 35%-al kisebb teljesítménnyel járhat. Egy különkészülék, a felszívást szabályozó, azt lesz hivatva megakadályozni, hogy a motor maximális teljesítménye túlhaladtassék. Ilyen esetben egy alkalmas készülék a motort az áramkörből automatikusan fogja kikapcsolni. A nyomóvezetékbe beépítendő visszacsapó szelep s egy u. n. kifúvó-szelep egy elállható csekélyebb szélszolgáltatás esetében, a fúvóban támadható lökéseket fogja kiküszöbölni. A csapágyak, amelyek az alaplapon nyugosznak, öntöttvasból készültek s fehérfém béléssel vannak ellátva. Intenzív olajozásukra külön olajszivattyú fog szolgálni, míg a turbó-fúvó köpenyének hűtéséről gazdag vízcirkuláció által van gondoskodva.

A „Danubius” hajó- és gépgyár rt. igazgatósága január 12-én Tolnay Lajos min. tanácsos elnöklése alatt tartott ülésében megállapította az 1900 október 31-én lezárt üzleti mérleget, mely szerint a tiszta nyereség bőséges leírások után 765.801 K a múlt évi 615.717 K-val szemben. Az igazgatóság elhatározta, hogy január 25-én tartandó közgyűlésen 17 K = 11 $\frac{1}{2}$ % osztalékot fog fizetni a tavalyi 15 K = 10% ellenében. A mérleg 1909 okt. 31-én így záródik: Vagyon: Gyártelep és gépek 6.672.203 (+65.448), pénztárkészlet 22.407 (-1837), adósságok és óvadékok 4.994.509 (-631.036), félgyártmányok és anyagok 3.930.234 (-4.49.587), összesen 15.619.353 K. — Teher: Részvénytőke 4.500.000 (változatlan), tartalékalap 380.906 (+65.764), értékesítési tartalék 2.145.510 (+181.367), hitelezők 7.827.135 (-3.750.690), nyereség 765.801 (+150.084), összesen 15.619.354 (-3.354.441) K.

Ágyugyár Magyarországon. A „Skodawerke” a kereskedelmi miniszterhez ajánlatot nyújtott be ágyugyár létesítése tárgyában. A kormány, tekintettel a kormányváltásra, ez ügyben érdemleges tárgyalásokba nem bocsátkozott ugyan, hanem az ügyet a jövő kormány részére teljesen előkészítette. A Skodawerke ágyugyár létesítésével azt célozza, hogy a kvóta arányában Magyarországnak biztosított kontingenst is ő állíthassa elő mint „magyar” gyár.

Titanit magyar biztonsági robbantószergyár r. t. (Trencsén) cég alatt a Ceipek és társai cég trencsényi titanitgyárát részvénytársasági alpra fektették 45 millió K alaptőkével, melyből 2 millió K-t az amszterdami tőzsdén nyilvános aláírásra bocsátottak. A prospektus szerint a gyár 1908-ban alakult és a titanit robbantószer 100 kg.-onként 175 K-ért hozta forgalomba, amiből 101 K a gyártási költségre esik és így a bruttó nyereség 74 K. A gyár 15.000 q. évi termelésre képes, ami 506.100 K tiszta hasznot eredményezne. A társaság bankári teendőit a Pesti magyar kereskedelmi bank végzi, mely bányái révén a gyárnak nagy konsumense. A részvénytársaságtól a gyár tulajdonosai hitelezői együttesen 1 millió K készpénz és 1-2 millió K névértékű részvényt kaptak. Forgó tőkére 1 millió K-t irányoztak elő. Az igazgatóság tagjai Thurn. Taxis Sándor herczeg. Coudenhove Richard gróf és Schweiger Leonhard dr. bécsi ügyvéd. Az igazgatóságba ezenkívül a Pesti magyar kereskedelmi bank is delegál majd három tagot. Szakkörökben az alapítást ellenszenvesen fogadják. Az alapítási tervet ugyanis 1-3 millió K-nak mikénti felhasználásáról egyáltalán említést sem tesz. Ezenkívül elhallgatja azt, hogy a gyár az előirányzott 15.000 q. termelésnek eddig csak igen csekély hányadát érte el. A 175 koronás eladási ár is túl magas, mert legfeljebb 150 K érhető el és a gyárnak a dinamitot gyártó hadikincstárral kell versenyeznie akkor, mikor össztermelésül 50.000 q.-val számolnak, holott Auszria és Magyarország összes évi robbantószer-fogyasztása sokkal kisebb, ekszportra pedig a gyár nem számíthat. Ehez járul, hogy a titanit minősége sem olyan kitűnő, hogy a többi robbantószer kiszoríthatná, amint erről egy szakértő hennünket értesít.

Változás a Bihari szénbánya és villamossági részvénytársaságnál. A Bihari szénbánya és villamossági részvénytársaság Weiner Sándor igazgatósági tag ebbeli minőségének cégjegyzési jogosultságának megszűnését jelentette. A céghivatálnál ugyanekkor Pirnitzer Gyula igazgatósági tag ebbeli minősége és cégjegyzési jogosultsága bejegyeztetett.

Zalatnai hírek. Oelberg Gusztáv lovag zalatnai bányakapitány, ki betegeskedése miatt nyugalomba készült, annyira felépült, hogy hivatalának vezetését ismét á vette. — Schweiger Jenő kir. bányabiztos kir. főbányabiztossá lépett elő.

Humboldt magyar gép-részvénytársaság cég alatt Budapesten új vállalat alakult 100.000 K alaptőkével (100 drb 1000 K részvény). Igazgatósági tagok: Anger József, Deeg Alfréd, Gondos Izsó, Mattes István és Zörner Richárd. Felügyelő-bizottság: Schröder Henrik, Bartsch Gyula és Hoeborn Károly. A vállalat bányaiipari gépek eladásával foglalkozik.

A „Concrét” általános cementipar rt., mely tavaly alakult 100.000 K alaptőkével oly célból, hogy egy fizetéképtelen cég üzleteit átvegye, most teszi közzé 1909 dec. 31-én lezárt első évi mérlegét, mely szinte érthetlenné teszi, hogy miként lehetett a vállalat előző birtokosa fizetéképtelen, amikor csekély 100.000 K tőkével 77.742 K

brutto-jövedelmet ért el a vállalat és bár ebből 43.714 K kellett fizetésekre és költségekre, az alapítási költség 1318 K volt, értékesítéskénti tartalékalapra mindjárt az első évben 18.000 K-t fordítottak, mégis 12.310 K a tiszta nyereség. A vállalat beruházásai 70.816 K-val, adóssái 64.268 K-val, készletei 34.555 K-val vannak felvéve, míg a tartozásai 2400 K átmeneti tétellel együtt 42.510 koronát tesznek ki.

A „Rops-főző“ áldozata. Az „Új Hírek“ című napilapban olvassuk, hogy Zágrábban a 12 éves Gorovic Anna — egy bányász gyermeke — a használatban volt gyorsfőzőt véletlenül feldöntötte, minek folytán a kiömlő, égő szesz lángba borította. Égési sebekkel, haldokolva a kórházba szállították. Tehát a „Rops“-főző se biztosít tűzveszély ellen.

✕ KÜLFÖLDI HIREK ✕

Fémárak. Londoni piac árjegyzése január 7-én a Mining Journal közlése szerint.

Ezüst: Rud ezüst unciája (31'1034 gr.)	24.	1-16 d.
finom „ „ unciája két hónapra	24.	1-16 „
finom ezüst unciája két hónapra	25.	15-16 „
„ „ „ két hónapra	25.	15-16 „

A következő árak 1 tonnára (1016 kg.) értetnek:

Réz:	£.	s.	d.	£.	s.	d.
Szivós rézlepény és rud	64.	10.	0.	65.	0.	0.
Legjobb válogatott	65.	0.	0.	65.	10.	0.
Elektrolit réz	65.	0.	0.	65.	10.	0.
Réztáblák és lemezek	75.	0.	0.	—	—	—
Standard-réz netto pénz.	61.	1.	3.	61.	3.	9.
„ „ 3 hó	62.	0.	0.	62.	2.	6.

Ón:	£.	s.	d.	£.	s.	d.
Angol rud, hajóra szállít.	147.	10.	0.	148.	10.	0.
finomitott	149.	10.	0.	150.	10.	0.
Straits-ón, pénztár	149.	10.	0.	149.	12.	6.
„ „ 3 hó	150.	12.	6.	150.	17.	6.
Ausztráliai helyt	151.	10.	0.	149.	15.	0.
Banka-ón(Holland.)pénzt.	151.	10.	0.	—	—	—
„ „ 3 hó	151.	17.	6.	—	—	—

Ólom:	£.	s.	d.	£.	s.	d.
Spanyol v. lágy idegen	13.	15.	0.	13.	16.	3.
Angol köz. blok.	13.	17.	6.	14.	0.	0.

Czink:	£.	s.	d.	£.	s.	d.
Sziléziai rendes brand...	23.	5.	0.	23.	7.	6.
Antimon	27.	10.	0.	31.	0.	0.
„ nyers	13.	0.	0.	13.	10.	0.
„ érc (basis 56%)	8.	0.	0.	10.	0.	0.
Aluminium (98-99%)	67.	10.	0.	70.	0.	0.
Nickel (98-99%)	167.	10.	0.	171.	10.	0.
Higany 75 fontja (33 75 kg.)	9.	15.	0.	—	—	—
Platina troy unciája à 120 s.	—	—	—	—	—	—

Egy font sterling (£) = 20 shilling = 240 penny = 240174 magyar korona. Egy schilling (s) = 12 penny (d). A londoni váltónak a budapesti börzén 1910. január 7-én jegyzett átlagárfolyama: 240 K 40 fillér pénz és 240 K 80 fil. áru

A nyolcórás munkaidőért. Karácsonyi számunkban Andreics János min. tanácsos tollából közöltünk e nagyérdemű témáról hosszabb fejtegetést. Mint londoni levelezőnk nekünk jelenti, e tárgyban újabban ismét mozgalom észlelhető. A northumberlandi bányamunkásszövetség által a nyolcórás munkástörvény megvitására kiküldött bizottság ugyanis több vidéki bizalmiférffel egyetemben a napokban New-Castleban gyűlést tartott, amelyen konstatálták, hogy a helyzet változatlan, újabb koncessziókat nem értek el és újabb csatlakozások az üzemüket beszüntelt bányákhoz nem történtek. Megállapodtak a bányatulajdonosok képviselőivel tartandó értekezletben, egyúttal elhatározták, hogy minden szünetelő bányamű még előbb képviselőt küldjön ki, hogy a bizottság előtt az egyes speciális vitás pontokat ismertesse. A

szénbányatulajdonosok szövetségének Durhanban tartott gyűlésén konstatálták, hogy az ottani bányaművek 68%-a üzemben van. Durhamban e héten a bányamunkások is nagygyűlést tartottak, a mi a nagyközönségben azt az aggodalmat keltette, hogy az egész országot általános sztrájk fenyegeti. Ez az aggodalom ez idő szerint alaptalan.

IRODALOM.

A vaskohászat kézikönyve. (I. kötet. A vas metallurgiai kémiaja és a vaskohászati salakok. Irta dr. Barlai Béla okl. kohómérnök a selmecbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola rendes tanára.) Egy igen hasznos munka első kötete hagyta el a napokban a sajtót. A műnek, mely öt kötetre van tervezve, már ez az első része is fényesen bizonyítja, hogy e téren valóságos hézagpótló munka s hogy nemcsak a selmecbányai főiskolán használandó kézikönyvvül fog szolgálni, hanem igen hasznos szolgálatokat fog tenni az érdekeltek szakköröknek is. Az öt kötet címei a következők lesznek: I. A vas metallurgiája, kémiaja és a vaskohászati salakok. II. Tüzelés. III. A nyersvasgyártás. IV. A kovácsvas-, folytvas- és acélgártás. V. Öntés, kovácsolás és hengerezés. — A most megjelent I. kötet hét fejezetre oszlik, amelyekben az anyag igen rendszeresen és áttekinthető módon van feldolgozva. A szöveg könnyebb megértéséhez nagyban hozzájárul a könyvben levő 53 ábra. A művet az érdekelteknek a legmelegebben ajánlhatjuk. Megrendelhető Joerges Á. özv. és fia könyvkereskedésében, Selmeczbányán 6 koronáért.

Grafosztatika és vasszerkezetek. Selmeczbányáról tudatják velünk, hogy Kövesi Antal a m. kir. bányászati és erdészeti főiskola erdműtani tanszékének professzora, jelenleg a „Grafosztatika és vasszerkezetek“ című munkán dolgozik, amelynek megjelenését érdeklődéssel várják a szakkörök.

Magyar bányakalauz. A „Magyar Bányakalauz“ 1910. évi új kiadásának Déry Károly királyi tanácsostól, a szerzőtől kapott értesítés a sajtó alá való rendezése megkezdődött, úgyhogy ez a közismert és kétségkívül alapos mű körülbelül április elseje és tizenötödike között meg fog jelenni. A „Magyar Bányakalauz“ ez új kiadásában különösen foglalkozni fog bánya és kohóiparunk fejlődésével és ismerteti az állami szénbányászat létesítését, a vasgyárak fejlődését, számos új szénbánya keletkezését stb. stb. A mű a szerzőnél (Déry Károly kir. tan. Budapest, VI., Bulyovszky-utca 13.) előre megrendelhető 8 koronáért. Bolti ára 10 korona lesz.

✕ ÜZLET. SZÁLLÍTÁSOK. ✕

Bányaberendezési cikkek szállítása. Saopaulói konzulatusunk jelentése szerint az ottani „Ipanomia“ nevű állami vashánya, melynek üzeme éveken át szünetelt, legközelebb bérbeadatik és valószínűleg a sorocabai villamosági telep tulajdonosai Fensca & Lichtenfels fogják azt bérbevenni és üzembhelyezni 3 millió milreis alaptőkével. Az egyik tulajdonos: Lichtenfels Bernát osztrák alattvaló. E bánya berendezésénél bányaberendezési cikkek előállító gyáraink ajánlatait is figyelemre méltatja. Czélszerű volna tehát, ha exportképes cézeink nevezettnek prospektukokat és katalógusokat küldeneinek be.

Saját gyártmányu FÉNYMÁSOLÓPAPIR és VÁSZON, MÁSOLÓPAPIR, VIASZ és Telefon 28-48. CREAT-PAPIR, fénymásolatok, autográfák, FÉNYMASOLATI BERENDEZÉSEK

Fellner Leo, műszaki papirgyár Budapest, V., Váci-ut 4. sz.

(B. 197/43)

Sürgős esetben fénymásolatok az esti órákban is készülnek villanyfény mellett.

Az állami szénbányák anyagszükséglete. Felhívjuk „A Bánya” olvasóinak figyelmét azokra a versenytárgyalási hirdetményekre, amelyek A Bánya 1910 január 2-iki számában megjelentek, s amelyek szerint a vasárukra január 26-ig, a vegyi szerekre pedig január 28-ig kell ajánlatot benyújtani az állami szénbányáknál.

Versenytárgyalási eredmények. A selmecbányai m. kir. bányai igazgatóságnál december hó 15-én megtartott versenytárgyalás eredményeképp 760 q kétszer finomított égő repceolaj szállítására *Meller Ignác és társai* győri olajgyárosok kaptak megbízást 65,360 korona értékben. — A szélaknai m. kir. bányahivatal számára szükséges 16.000 kilogramm fiumei gépolaj szállítását az 1909. november 22-én megtartott versenytárgyaláson *Holitszer Zsigmond és társa* budapesti kereskedők nyerték el 5.280 koronáért.

31 éves, nős, r. kath. okl. bányamérnök, 7 évi szénbánya üzemvezetői gyakorlattal állását változtatni óhajtja. Szíves megkereséseket e lap kiadóhivatalába kérem „K. E. R. 31.” jelige alatt.
(B 283/4)

Agilis, szakképzett, fiatal bányamérnökkel, ki 25—30.000 korona tőke fölött rendelkezik, társulna rendkívül ügyes, nagyösszekötöttes, technikailag képzett, kitünő képviselővel bíró mű-**bányafőlszerelési vállalat** (mélyfúrás, berendezés stb.) létesítése céljából. Szíves megkereséseket „Jó szerencse” jelige alatt e lap kiadóhivatala (B 284/4) továbbítja.

A bosnyák-hercegovinai sóbányák tuzlai igazgatóságánál egy

sóbányaigazgatói

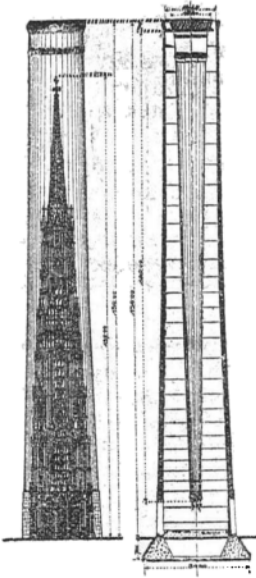
állás kerül betöltésre.

Az állás a VII. rangosztályba van sorozva s rendszeresített illetmények fejében 4800 K fizetéssel, 1288 K pótlékkal, köszénjárandósággal, és lóátalánnyal van javadalmaszva. Folyamadó kimutatni tartoznak: magyar vagy osztrák állampolgárságot, illetőleg bosnyák-hercegovinai tartományi honosságot, bányászati főiskolai tanulmányok szabályszerű elvégzését, a sóbányaüzemben, a mélyfúrás szakmában, valamint az igazgatási teendőkből szerzett jártasságot. Valamely szláv nyelvnek ismeretével bíró pályázók előnyben részesülnek.

Szabályszerűen felbélyegzett folyamodványok 1910. évi február hó 1-ig a Bosznia és Hercegovina ügyeinek vezetésével megbízott cs. és kir. közös pénzügyminiszteriumhoz Wien, I., Johannesgasse Nr. 5 nyújtandók be.

(B 285/4.)

A kémény a bécsi „Stefanskirche”-hez viszonyítva.

**A világ
legnagyobb
kéménye!**

**CUSTODIS ALPHONS
BUDAPEST, VII.,
ROTTENBILLER-U. 1**

**Kémények, ipari-
kemencék, kazán-
befalazások**

(B 186/52)

Lapp Henrik-féle Mélyfúrások, Bányatelepek és Mélyművek Magyar R.-T.

Mélyfúrások Kútfúrások

Iroda: V., Báthory-utca 3. szám.
Telefon 114-10.

BUDAPEST

Gyár: X., Kőbányai-út 45. szám.
Telefon 152-72.

Gyémánt furás. Véső furás. ○ ○ ○ ○ ○
Mélyfúrások kivitele. Szén, ércz, kőszó, kálisó furások. Sós víz, földolaj, földgáz, szénsav, ásványvíz és mindenemű kútfúrások. ○

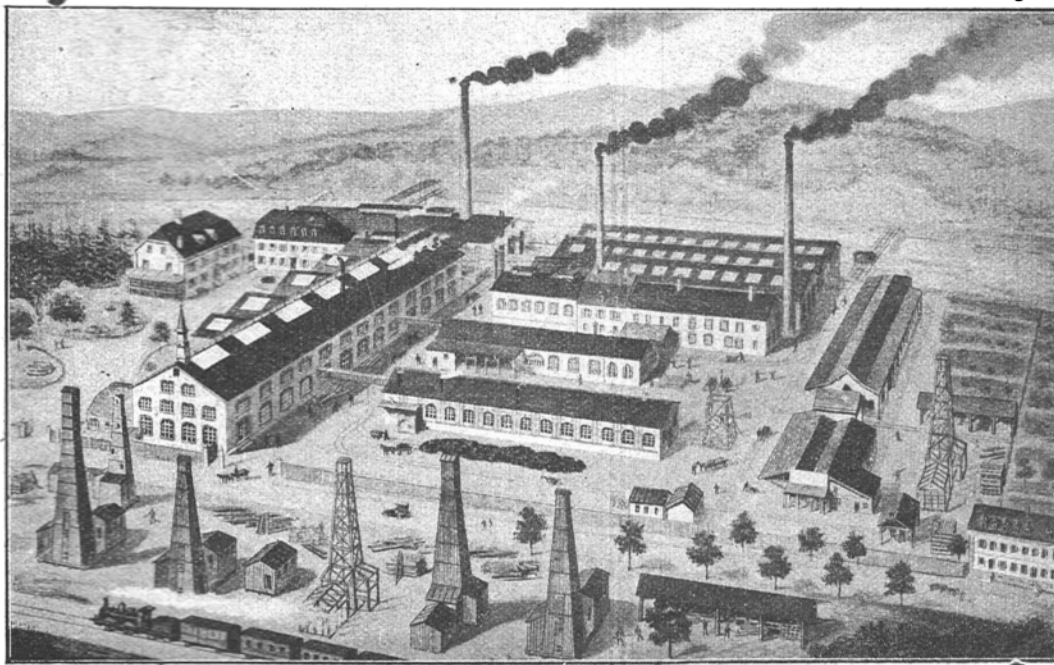

Még a legmélyebb furásnál is a legmesszebbmenő jóállást vállalunk. ○ Eddig 800 mélyfúrás készült 1512 m. mélységre a Lapp-féle szabadalom szerint. Legjobb híru ilyenmű vállalat. ○ ○ ○ ○ ○

(B 281/7)

Mélyfúrások mindenféle módszer szerint.

Sirgöncim
Vogt Niederbruck.
Hivatal Masmünster.
Telefon-szám 9.

Gewerkschaft Gute Hoffnung, Tiefbohrergesellschaft

NIEDERBRUCK bei Masmünster i. Elsass

Kombinált gőzüzemű mélyfúrógép véső és gyémántfúrásra a legnagyobb mélységig a „System J. Vogt” szerint. — Ézabadalmazva minden nagyobb államban. — Ezzel a furási rendszerrel a legkülönbözőbb asványok után furtunk a legnagyobb eredménnyel és pedig Németországban, Franciaországban, Olaszországban, Belgiumban, Romániában, Oroszországban és Afrikában. Petróleumfúrások. Aknamélyítési tagasztási eljárással vagy anélkül, furási tervezetek, vélemények előtanulmányok hegyviszonyok geológia, áról a tengerentulon is. (B. 207/43. II)

≡ DRÄGER ≡

MENTŐ- készüléke

Bányák és tűzoltók számára.

Német birodalmi és osztrák szab.

Arany érem St. Louis 1904. — Lüttich 1905.

Több mint 3200 készülék forgalomban.

- Dräger Oxigén tartánya újra-töltésre legalkalmasabb.
- Dräger Pulmotorja. Automatikus oxigénfejlesztő gépe mesterséges légzésre.
- Dräger Hordágya friss levegő sisakkal.
- Dräger Magasnyomású töltőszivattyuja komprimált oxigén részére.
- Dräger Villamos bányalámpája 12 órai világítás céljaira 1 1/2 N. K. lámpával.
- Dräger Villamos sisaklámpája három órai világításra.
- Dräger Záró ventilje acélkorongokra.

Költségvetés és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Drägerwerk R. I.

Lübeck. ■■ Modern mentőkészülékek különlegességi gyára.

Képviselő kerestetik.

(B. 191./42 II.)

Ziehbanke & Richt-, Polier-, Entzunderungs-
... und Rohr-Abwalzmaschinen ...

Ch. Zimmermann
Maschinenfabrik, Cöln-Ehrenfeld

für Stangen, nahtlose Rohre etc. aus Stahl, Kupfer, Messing usw. fertig

B. 224/44 II.)

Magyarországi vezérképviselő

Molnár M. és Társai
műszaki és mezőgazdasági cikkek nagybani raktára
Budapest, V., Ferenc József-tér 6.

(B 227/40/II.)

SCHÜTZ A. G.

WURZEN i/Sa.

légsűrítő osztálya

szállít :

sűrített levegőjü kézi furó-kalapácsokat

automatikus áttétellel szén- és egyéb kőzet részére, lég- és vízhűtéssel, legnagyobb teljesítő képességgel, a legesekélyebb lég-fogyasztás mellett.

!! EXPANSIÓS SZABÁLYOZÁS !!
!! Legnagyobb üzembiztonság és tartósság !!

Különlegességek: Fejtő-, mélyítő- és vésőkalapácsok, valamint az összes sűrített levegővel dolgozó szerszámok a gép-, bányá- és kőipar részére. □□□□□□□□□□

Villamós forgófurógépek.

Légkompresszorok

szállíthatók és helyezhetőek. — A cég e különlegességgel 30 év óta foglalkozik.

A NOBEL DYNAMIT

✕ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ✕

szállítja

a jelenkor legjobb robbantó szereit.

Gyár: POZSONYBAN.

Különleges gyártmányok:

Robbantó gelatin, gelatin-dynamit, nehezen fagyó dynamit, bányalég-dynamit, Rhexit és Progressit; továbbá robbantó gyuta-csok, biztonsági gyújtózsínorok,

a villanyos gyújtáshoz való mindennemű szükségleti cikk, Tir-mann-féle szab. perkussziós és dynamó-electromos izzó-gyújtók.

Mélyfurásokat

elvállal és furó-
eszközöket szállít:

ALBERT FAUCK & Cie

III/2. Vordere Zollamtstrasse No. 11,

WIEN.

Magyarországi képviselő:

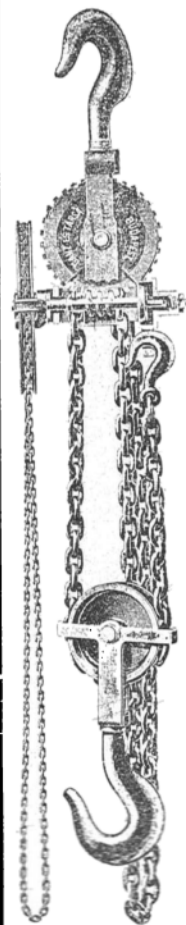
Herzog Ödön

okl. mérnök

BUDAPEST, Erzsébet-körut 26.

TELEFON 107-07.

B. 282 52.

CONRAD ÉS TÁRSA

műszaki nagykereskedése

BUDAPEST

VI., TERÉZ-KÖRUT 15. SZ.

Csigasorok és emelőgépek

300 kg-tól 20.000 kgr. hordképességig minden magasságra állandóan raktáron tartatnak.

Egyedárusítás GANZ és TÁRSA

cégtől Magyarország részére.

(B 19/2)

Schember Frigyes

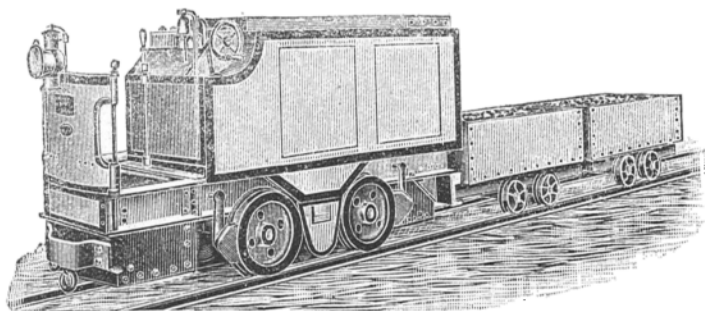
Budapest, VI., Andrassy-ut 50.

Bánya- és kohó-műszaki iroda

Tökéletesen tűz- és robbanásmentes

benzinbányamotorok

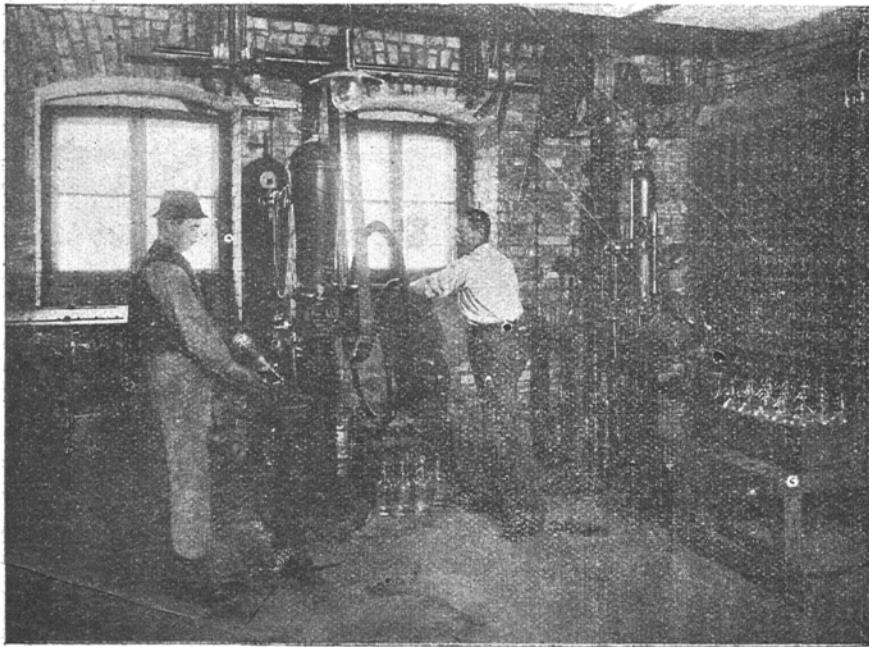
Még sujtóléges bányákban minden veszélyt kizáró módo: használhatók. Igen kicsiny építményűek, még a legkeskenyebb keresztvágásokban is kiválóképp alkalmasak.

Az én benzin-lokomotívjaim előnye más rendszerűekkel szemben:

1. A karburator teljesen elesik, ennél fogva a tüzelőanyag hanyag kivétele lehetetlen. — 2. A robbanás a felszívó és a kifuvó szellentyűjébe sohase csaphat át, ennél fogva elkerülhető a durranás és robbanás. — 3. Az égő anyag szivattyuja fölösleges. — 4. A víz cirkulációját eszközlő szivattyu sincs. — 5. A cirkulatio automa-tikus. — 6. A vizardót csak egy-kétszer kell tölteni a munkaszak alatt. — 7. A mozdony egyazon teljesítőség mellett kisebb és keskenyebb, mint bármely más rendszerűnél. 8. Kevesebb tüzelőanyagra van szükség.

B. 238/41

Szikvizgyártóberendezés
palackokban
való kimérésre.

Szállitva a
Diósgyőri m. kir. Vas- és Acél-
gyár alkalmazottai fogyasztási
szövetkezetének, Diósgyőr.

Egyéb referenciák:
Skodawerke Act.-Ges., Pilsen,
Witkowitz Steinkohlen - Bergbau
Act.-Ges., Witkowitz,
Bosnische Ammoniak - Sodafabrik
Act.-Ges., Lukavac,
Ganz és Társa, Budapest,
Bosnische Holzverwerthungs-Act.-
Ges., Bosnisch-Brod, stb. stb.

Dr. Wágner és Társai

Egyesült Gyárak mint Betéti Társaság,

Budapest, IX. ker., Tinódy-utca 3. sz.

szikvizgépek, szifonok különlegességi gyára.

Fontos munkásjóléti intézmény!

Bányák és ipartelepeknek saját üzemü

szikvizgyártó-berendezésekkel

való felszerelése.

Tessék 51. sz. árjegyzékünket kérni!

Elsőrendű referenciák!

Szikvizgyártóberendezés
hordókban
való kimérésre.

Szállitva a

Magyar királyi államvasutak gépgyárának, Budapest, X., Kőbányai-ut 21.

Egyéb referenciák:

Weiss Manfréd fémárugyára, Csepel.
M. kir. vasgyár, Zólyombrézó, stb.

